

INGLIZ TILI DARSLARIDA O'QUVCHILARNING DARS DAN
TASHQARI O'QUV MANBALARIDAN FOYDALANISH
KO'NIKMASINI RIVOJLANTIRUVCHI O'QUV
TOPSHIRIQLARINING AMALIYOTDA QO'LLANILISHI

Rajabova Zarafshon Davronovna

Samarqand davlat universiteti tayanch doktoranti

Annotatsiya: Mazkur maqolada ingliz tili ta'limida o'quvchilarning darsdan tashqari o'quv manbalaridan foydalanish ko'nikmalarini rivojlantirishga xizmat qiluvchi o'quv topshiriqlarining amaliyotda qo'llanilishi tahlil qilingan. Zamonaviy ta'lim jarayonida bosma va elektron manbalardan foydalanish, axborotni mustaqil izlash, tanlash va tahlil qilish o'quvchilarning kommunikativ hamda axborot kompetensiyalarini rivojlantirishning muhim omili hisoblanadi. Maqolada o'quv topshiriqlarining turlari, ularni tashkil etish metodikasi hamda ta'lim samaradorligiga ta'siri yoritilgan.

Kalit so'zlar: ingliz tili, darsdan tashqari ta'lim, o'quv manbalari, mustaqil ta'lim, o'quv topshiriqlari, kommunikativ kompetensiya, axborot kompetensiyasi, elektron resurslar, loyiha metodi.

Аннотация: В данной статье анализируется практическое применение учебных заданий, направленных на развитие у учащихся навыков использования внеурочных образовательных ресурсов в процессе обучения английскому языку. В условиях современного образования использование печатных и электронных источников, а также самостоятельный поиск, отбор и анализ информации являются важными факторами формирования коммуникативной и информационной компетентности учащихся. В статье рассматриваются виды учебных заданий, методика их организации и их влияние на повышение эффективности образовательного процесса.

Ключевые слова: английский язык, внеурочное обучение, образовательные ресурсы, самостоятельное обучение, учебные задания, коммуникативная компетенция, информационная компетентность, электронные ресурсы, метод проектов.

Abstract: This article analyzes the practical application of learning tasks aimed at developing students' skills in using extracurricular learning resources in English language education. In modern education, the use of printed and electronic resources, as well as the ability to independently search for, select, and analyze information, plays a significant role in developing students' communicative and information competencies. The article discusses the types of learning tasks, the methodology for their implementation, and their impact on improving the effectiveness of the educational process.

Keywords: English language, extracurricular learning, learning resources, independent learning, learning tasks, communicative competence, information competence, electronic resources, project-based learning.

Kirish. Bugungi kunda ingliz tilini o'qitish jarayoni faqat darslik va sinf mashg'ulotlari bilan cheklanib qolmaydi. O'quvchilarning til kompetensiyasini rivojlantirish uchun darsdan tashqari o'quv manbalaridan samarali foydalanish muhim ahamiyatga ega. Bunday manbalarga badiiy va ilmiy-ommabop adabiyotlar, moslashtirilgan kitoblar (graded readers), lug'atlar, elektron kutubxonalar, podkastlar, videodarslar, ta'lim platformalari va boshqa raqamli resurslar kiradi. Ushbu manbalar o'quvchilarning til muhiti bilan muntazam aloqada bo'lishini ta'minlaydi hamda ularning mustaqil ta'lim olish ko'nikmalarini rivojlantiradi.

O'quvchilarni darsdan tashqari manbalardan ongli va maqsadli foydalanishga o'rgatish o'qituvchidan maxsus metodik yondashuvni talab qiladi. Shu maqsadda o'quv topshiriqlarini to'g'ri loyihalash va amaliyotga joriy etish alohida ahamiyat kasb etadi.

Ingliz tili darslarida darsdan tashqari o'quv manbalaridan foydalanishga yo'naltirilgan topshiriqlar o'quvchilarning tinglab tushunish, o'qish, gapirish va

yozish ko'nikmalarini kompleks rivojlantirishga xizmat qiladi. Bunday topshiriqlar o'quvchilarni mustaqil izlanishga undaydi, ularning til boyligini kengaytiradi va o'rganilayotgan tilni real kommunikativ vaziyatlarda qo'llash imkonini yaratadi.

1. Qo'shimcha o'qish topshiriqlari

O'quvchilarga yoshiga mos ingliz tilidagi qisqa hikoyalar yoki moslashtirilgan kitoblarni o'qish tavsiya etiladi. O'qishdan so'ng ular quyidagi vazifalarni bajaradilar:

- matnning asosiy g'oyasini aniqlash;
- yangi so'zlar lug'atini tuzish;
- qahramonlarga tavsif berish;
- matn mazmunini og'zaki yoki yozma bayon qilish.

Bu topshiriqlar o'qish savodxonligini, lug'at boyligini va monologik nutqni rivojlantiradi.

2. Audio va video materiallar asosidagi topshiriqlar

Podkastlar, qisqa videolar, multfilmlar va ta'limiy videolarni tinglash yoki tomosha qilish orqali o'quvchilar:

- asosiy ma'lumotni aniqlaydi;
- savollarga javob beradi;
- tinglangan material yuzasidan fikr bildiradi;
- yangi iboralarni amaliy nutqda qo'llaydi.

Bunday mashqlar tinglab tushunish va talaffuz ko'nikmalarini rivojlantiradi.

3. Loyiha topshiriqlari

Loyiha metodi o'quvchilarning mustaqil izlanish faoliyatini rivojlantirishda samarali vosita hisoblanadi. Masalan:

- "My Dream School";
- "Famous Places in Uzbekistan";
- "Environmental Problems";
- "Healthy Lifestyle".

O'quvchilar turli manbalardan ma'lumot to'playdi, ularni tahlil qiladi va ingliz tilida taqdimot tayyorlaydi.

4. Internet resurslari bilan ishlash

O'quvchilarga ishonchli ingliz tilidagi ta'lim saytlaridan foydalanish bo'yicha topshiriqlar beriladi. Ular maqolalarni o'qish, interaktiv mashqlarni bajarish, yangi lug'atni o'rganish va grammatik testlarni ishlash orqali bilimlarini mustahkamlaydi. Shu bilan birga, ularda axborotni tanlash va baholash ko'nikmalari shakllanadi.

5. Ijodiy topshiriqlar

O'quvchilar ingliz tilida:

- kundalik (diary) yozish;
- hikoya yaratish;
- poster yoki buklet tayyorlash;
- kitob yoki film taqrizini yozish kabi vazifalarni bajaradilar.

Mazkur topshiriqlar yozma nutq, ijodkorlik va tanqidiy fikrlashni rivojlantiradi.

O'quv topshiriqlarining amaliy samaradorligi

Pedagogik amaliyot shuni ko'rsatadiki, darsdan tashqari o'quv manbalariga asoslangan topshiriqlar o'quvchilarning darsdagi faolligini oshiradi, mustaqil ta'lim olishga bo'lgan motivatsiyasini kuchaytiradi va ingliz tilida muloqot qilish ishonchini rivojlantiradi. O'quvchilar turli manbalardan foydalanish orqali yangi lug'atni tabiiy kontekstda o'zlashtiradi, o'qish tezligi va tinglab tushunish darajasini oshiradi, o'z fikrini erkin bayon qilishni o'rganadi.

Bunday topshiriqlarni baholashda faqat yakuniy natija emas, balki foydalanilgan manbalarining sifati, mustaqil izlanish darajasi, ijodiy yondashuv va taqdimot madaniyati ham e'tiborga olinishi lozim. Bu yondashuv o'quvchilarning mas'uliyatini oshiradi va refleksiya ko'nikmalarini rivojlantiradi.

Ingliz tili ta'limida darsdan tashqari o'quv manbalaridan foydalanishga yo'naltirilgan o'quv topshiriqlari o'quvchilarning kommunikativ, axborot va mustaqil ta'lim kompetensiyalarini rivojlantirishning samarali vositasidir. Qo'shimcha o'qish, audio va video materiallar bilan ishlash, loyiha faoliyati,

internet resurslaridan foydalanish hamda ijodiy topshiriqlar o'quvchilarning ingliz tilini amaliy qo'llash imkoniyatlarini kengaytiradi. Mazkur topshiriqlarni tizimli ravishda ta'lim jarayoniga joriy etish o'quvchilarning chet tilini o'zlashtirish sifatini oshirish, mustaqil o'qish madaniyatini shakllantirish va zamonaviy ta'lim talablariga mos kompetensiyalarni rivojlantirishga xizmat qiladi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR

1. Jalolov J. J. *Chet til o'qitish metodikasi*. Toshkent: O'qituvchi.
2. Harmer J. *The Practice of English Language Teaching*. 5th ed. Pearson Education, 2015.
3. Richards J. C., Rodgers T. S. *Approaches and Methods in Language Teaching*. 3rd ed. Cambridge University Press, 2014.
4. Nunan D. *Language Teaching Methodology*. Prentice Hall, 1991.
5. Brown H. D. *Teaching by Principles: An Interactive Approach to Language Pedagogy*. Pearson Education, 2007.
6. O'zbekiston Respublikasi Maktabgacha va maktab ta'limi vazirligi. Ingliz tili fanidan umumiy o'rta ta'lim o'quv dasturi.

